

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 19/2002 vp

Hallituksen esitys ammattikorkeakoululaiksi ja laiksi ammatillisesta opettajankoulutuksesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä lokakuuta 2002 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen ammattikorkeakoululaiksi ja laiksi ammatillisesta opettajankoulutuksesta (HE 206/2002 vp).

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä

- lakialoitteen ammattikorkeakoululaiksi (LA 161/2002 vp — Leena Rauhala /kd), joka on lähetetty valiokuntaan 11 päivänä joulukuuta 2002,
- toimenpideoitteen ammattikorkeakoulujen tutkimustoiminnan vahvistamisesta (TPA 115/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 3 päivänä toukokuuta 2000,
- toimenpideoitteen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan aseman vahvistamisesta (TPA 125/2002 vp — Matti Kangas /vas ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 25 päivänä syyskuuta 2002.

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta ja hallintovaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeVL 74/2002 vp ja HaVL 41/2002 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Matti Rajakylä, opetusministeriö
- pääsihteeri Tapio Huttula, Korkeakoulujen arviointineuvosto
- puheenjohtaja, rehtori Tapio Varmola ja pääsihteeri Kaj Malm, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry
- varapuheenjohtaja, rehtori Yrjö Sotamaa, Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto
- koulutuspäällikkö Markku Liljeström, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- koulutuspäällikkö Manu Altonen, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto
- koulutus- ja työvoimapolitiittinen sihteeri Heikki Liede, Akava ry
- erityisasiantuntija Airi Jaro, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- liittojohtaja, varatuomari Riitta Arko, Palvelutyönantajat ry
- koulutuspolitiittinen asiamies Petri Lempinen, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- koulutusasiamies Veli-Matti Lamppu, Suomen Yrittäjät
- erityisasiantuntija Päivi Rajala ja erityisasiantuntija Susanna Kivelä, Suomen Kuntaliitto
- maakuntajohtaja Pekka Turunen, Satakuntaliitto
- apulaiskaupunginjohtaja Kaija Hartiala, Turun kaupunki
- rehtori Anneli Pirttilä, Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu

- rehtori Timo Luopajarvi, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia
- projektipäällikkö Liisa Niinikangas, Hämeen ammattikorkeakoulu
- johtaja Keijo Nivala, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö
- puheenjohtaja Janne Penttilä, Opiskelijakunta Copsa, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
- rehtori Pentti Maljojoki, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
- opettajakoulutusjohtaja Maarit Jääskeläinen, Tampereen ammattikorkeakoulu
- valtuuskunnan puheenjohtaja Pertti Paasio, Turun ammattikorkeakoulu
- puheenjohtaja Matti Viljanen, Insinööriliitto IL ry
- puheenjohtaja Marjaana Haapakoski ja pääsihteeri Kati Vellinki, Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijayhdistysten Liitto - SAMOK ry
- aluesihteeri Päivi Järvinen, Suomen sosionomit ry
- koulutuspoliittinen sihteeri Kati Isoaho, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL
- koulutusasiain sihteeri Tuula Pitkänen, Terveystieteiden ammattijärjestö Tehy ry
- koulutuspoliittinen asiamies Kristiina Huttu, Tradenomiliitto ry
- ministeri Christoffer Taxell.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Arcada — Nylands svenska yrkeshögskola.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi ammattikorkeakoululaki ja laki ammatillisesta opettajankoulutuksesta. Laeilla korvattaisiin nykyisin voimassa olevat ammattikorkeakouluopinnoista vuonna 1995 annettu laki ja ammatillisesta opettajankoulutuksesta vuonna 1996 annettu laki.

Ehdotuksen mukaan ammattikorkeakoululakiin otettaisiin nykyistä selkeämmät säännökset ammattikorkeakoulujen asemasta korkeakoulujärjestelmässä ja ammattikorkeakoulujen tehtävistä. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot muodostaisivat yhdessä korkeakoululaitoksen. Ammattikorkeakoulujen opetus perustuisi ensisijaisesti työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyö palvelisi toisaalta ammattikorkeakouluopintoja ja niiden kehittämistä sekä toisaalta alueellista ja paikallista elinkeino- ja muuta työelämää ja sen kehittämistä.

Ammattikorkeakouluilla olisi ehdotuksen mukaan sisäisissä asioissaan itsehallinto. Ammattikorkeakoulujen ylläpitäjiä ovat kunnat ja kuntayhtymät sekä osakeyhtiöt ja säätiöt. Ammattikorkeakoulujen ylläpitäjähallinnossa päätettäisiin ehdotuksen mukaan keskeisimmistä

toiminnallisista ja taloudellisista asioista. Ylläpitäjä päättäisi siten viime kädessä esimerkiksi merkittävistä toiminnan laajennuksista ja strategisista avauksista. Opetuksen järjestämistä ja koulutuksen kehittämistä koskevat asiat kuuluisivat ammattikorkeakoulun sisäisen hallinnon päätettäviin ylläpitäjän hyväksymän talousarvion rajoissa. Ammattikorkeakoulun sisäistä hallintoa hoitaisivat hallitus ja rehtori. Hallituksessa olisivat edustettuina ammattikorkeakoulun päätoimiset opettajat, muu päätoiminen henkilöstö ja päätoimiset opiskelijat. Hallitukseen kuuluisi lisäksi elinkeino- ja muuta työelämää ammattikorkeakoulun toimialalla edustavia henkilöitä. Hallituksen puheenjohtajana toimisi rehtori. Rehtorilla olisi yleistöimivalta ammattikorkeakoulun sisäisissä asioissa.

Ammattikorkeakoulun toimiluvassa määrätäisiin edelleen ammattikorkeakoulun koulutus-tehtävä ja mahdolliset kehittämisvelvoitteet. Ammattikorkeakoulujen toiminnan muu ohjaus perustuisi pääasiassa valtioneuvoston määrävuosiksi hyväksymään koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan, opetusministeriön sekä ammattikorkeakoulun ylläpitäjien ja ammattikorkeakoulujen välillä käytäviin neu-

votteluihin ja sopimukseen sekä laadunarviointiin. Kun sopimuksin tapahtuva toiminnan ohjaus rajoittaa ammattikorkeakoulun itsehallintoa suhteessa sekä opetusministeriöön että ammattikorkeakoulun ylläpitäjään, neuvottelumenetystä säädettäisiin laissa.

Ammatillinen opettajankoulutus järjestettäisiin edelleen viidessä ammattikorkeakoulussa. Opettajankoulutusta ei ehdotuksen mukaan kuitenkaan enää järjestettäisi ammattikorkeakoulujen yhteydessä toimivassa ammatillisessa opettajakorkeakoulussa, vaan se olisi osa ammattikorkeakoulun toimintaa.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2003.

Lakialoite

Lakialoitteen LA 161/2002 vp mukaan ammattikorkeakoulun tehtävien määrittelyssä mainitaan

erikseen aikuiskoulutus sekä edellytys ammattitaitoa edistävästä työharjoittelusta. Lakialoitteessa ehdotetaan myös, että eri tahojen kesken sovitaan määrävuosiksi kerrallaan ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista, kansallisen korkeakoulupolitiikan kannalta keskeisistä tavoitteista ja niiden seurannasta.

Toimenpideoitteet

Toimenpideoitteessa TPA 115/2000 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ammattikorkeakoulujen soveltavan tutkimus- ja laboratoriotoininnan vahvistamiseksi.

Toimenpideoitteessa TPA 125/2002 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen vahvistamiseksi ja sosionomien aseman selkeyttämiseksi lainsäädännössä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Ammattikorkeakoululainsäädännön uudistaminen perustuu Lipposen II hallituksen hallitusohjelmaan sekä vuosille 1999—2004 hyväksytyyn koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan.

Ehdotettu lainsäädäntö on tärkeä ammattikorkeakoulujen roolin ja tehtävien selkeyttämisessä ja korkeakoulujärjestelmän kokonaisuuden rakentamisessa sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Valiokunta pitää oikeana Suomessa korkeakoulutuksen linjaksi valittua kahden pilarin järjestelmää. Tässä yliopistojen tehtävänä on harjoittaa tieteellistä tutkimusta ja taiteellista toimintaa ja antaa tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta. Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on puolestaan antaa korkeakoulutasoista koulutusta työelämää palveleviin ammatillisiin asiantuntijatehtäviin.

Ammattikorkeakoululainsäädännön uudistaminen vahvistaa ammattikorkeakoulujen asemaa korkeakoulupolitiikassa ja luo selkeän pe-

rustan ammattikorkeakoulujen tehtäville. Hallituksen esitys turvaa suomalaisten ammattikorkeakoulujen kehittämisen kansainvälisesti korkeatasoisiksi korkeakouluiksi. Hallituksen esitys korostaa myös ammattikorkeakoulujen aluekehitystehtävää sekä ammattikorkeakouluissa suoritettavaa tutkimus- ja kehitystyötä. Ammattikorkeakouluille on asetettu merkittävä aluekehitystehtävä, ja uudistus parantaa ammattikorkeakouluverkoston mahdollisuuksia vastata tähän haasteeseen. Valiokunta painottaa sitä, että ammattikorkeakoulut ovat kansallisen ja alueellisen innovaatiojärjestelmän keskeinen osa.

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on valmentaa opiskelijansa työelämän ja sen kehittämisen asiantuntijatehtäviin. Valiokunta korostaa sitä, että työelämän asiantuntijana toimivalta on edellytettävä työelämän todellisten työprosessien, toimintakäytäntöjen ja yhteistyön rakenteiden tuntemusta. Hallituksen esityksessä on vähäisessä määrin käsitelty sitä, että ammattikorkeakoulut ovat myös ammatillisen koulutuksen järjestelmän osa ja että toimiva työelä-

mäyhteistyö on keskeistä ammattikorkeakoulujen menestyksessä.

Onnistuakseen antamaan käytännön työelämään liittyvää korkeaa opetusta ammattikorkeakoulujen suhde yrityksiin sekä julkisella sektorilla toimiviin yhteisöihin on erittäin tärkeä. Ammattikorkeakoulut ovat kansallisen ja alueellisen innovaatiojärjestelmän keskeinen tekijä. Jo tapahtuvan yhteistyön lisäksi ammattikorkeakouluilla on mahdollisuus nykyistä tiiviimpään yhteistyöhön esimerkiksi osallistumalla pienen ja keskisuuren teollisuuden eri tyyppiin kehitys- ja koulutushankkeisiin, erityisesti tuotekehityksen, markkinoinnin ja kansainvälistymisen aloilla.

Rahoituksen uudistaminen. Hallituksen esitys ei sisällä muutoksia ammattikorkeakoulujen rahoitussäännöksiin. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että hallitus jatkaa toimenpiteitä rahoitusperusteiden uudistamiseksi. Rahoitus tulee järjestää niin, että ammattikorkeakoulut voivat suoriutua perusopetustehtävästään. Lisäksi rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa ammattikorkeakouluja kehittämään edelleen toimintaansa ja varmistamaan koulutuksen laatu niin, että ne voivat menestyä merkittävässä koulutus- ja innovaatiotehtävässään. Uudistuksessa tulee ottaa huomioon myös koulutuksen tuloksellisuus. Valiokunta ehdottaa lausumaa rahoitusjärjestelmän uudistamisesta (*Valiokunnan lausumaehdotus I*).

Ammattikorkeakoulukirjastot. Kansallisten korkeakoulupoliittisten tavoitteiden mukaan tasokkaaseen koulutukseen kuuluu myös laadukas kirjasto- ja tietopalveluverkko. Ammattikorkeakoulujen kirjastot ovat kehittyneet ilman kirjastopoliittista ohjausta. Ne ovat integroituneet uudistuvaan opetukseen, oppimiseen ja alueelliseen yhteistyöhön. Kirjastot pyrkivät olemaan uuden korkeakoulun omaleimainen, dynaaminen osa, ja ne kehittyvät nopeasti. Ammattikorkeakouluja ei enää velvoiteta käyttämään tiettyä osaa käyttömenoistaan kirjasto- ja informaatiopalvelujen ylläpitoon. Valiokunta pitää kuitenkin välttämättömänä, että ilman tällaista rahoitus-

tus-, ylläpito- ja kehittämisvelvoitettakin ammattikorkeakoulujen tulee kohdentaa voimavaroja kirjastolaitoksen kehittämiseen ja ylläpitoon.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Ammattikorkeakoululaki

1 §. Lakiehdotuksessa tarkoitettut ammattikorkeakoulut ovat 1 §:n mukaan opetusministeriön alaisia. Ilmaisuihin voi olla ongelmallinen sekä ammattikorkeakoulujen itsehallinnon että ammattikorkeakoulujen kunnallisten ja yksityisten ylläpitäjien näkökulmasta. Tarkoitus on ilmaista tässä laissa tarkoitettujen ammattikorkeakoulujen kuuluvan opetusministeriön toimialaan. Sen vuoksi pykälän sanamuotoa muutetaan.

4 §. Pykälän mukaan ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä. Valiokunta katsoo, että myös alueellisen elinkeinorakenteen tuntemus on tärkeä osa ammattikorkeakouluopintoja. Koulutuksella voidaan tukea alueen olemassa olevan ja ennakoitavissa olevan elinkeinorakenteen tuntemusta. Sen vuoksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi elinkeinorakennetta koskeva kohta.

Valiokunta viittaa hallintovaliokunnan huomautukseen ammattikorkeakoulujen tehtävämäärittelyssä koskien tutkimusta suhteessa yliopistojen tehtäviin. Valiokunta toteaa, että lakiesityksen sanonnalla "tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta" tarkoitetaan opetuksen perustamista tutkimukseen ja tutkittuun tietoon, jonka tuottajina toimivat niin tutkimuslaitokset, yliopistot, ammattikorkeakoulut kuin muu työelämäkin niin Suomessa kuin ulkomailla. Erityisen tärkeänä valiokunta pitää sitä, että ammattikorkeakoulut

harjoittaessaan lakiesityksen mukaisesti "ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä" kehittävät omaa toimintaansa eri puolilla synnytetyn tiedon hyödyntäjinä ja soveltajina. Tuloksekas tietämyksen hallinta on nimenomaan taitoa ja menetelmällistä valmiutta hankkia ja levittää tietoa suunnitelmallisesti ja muokata sitä kulloiseenkin tilanteeseen sopivaksi näkemykselliseksi tietämykseksi.

Valiokunta painottaa ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutustehtävää työelämäosaamisen ylläpitämiseksi ja vahvistumiseksi. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa lisättäväksi uuden 2 momentin, jolloin pykälässä oleva 2 momentti siirtyy 3 momentiksi.

6 §. Ammattikorkeakoulun toimiluvassa voidaan 6 §:n 2 momentin mukaan määrätä ammattikorkeakoululle myös kehittämis- ja muita velvoitteita. Sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että ammattikorkeakoululle voidaan määrätä vain sen tehtäviin kohdistuvia velvoitteita. Sen vuoksi 2 momenttiin ehdotetaan muutosta.

8 §. Pykälässä säädetään yhteistyössä sovittavista ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista tavoitteista.

Valiokunta korostaa niin ammattikorkeakoulujen oman toiminnan kuin niiden toiminnan vaikutustenkin kannalta valtakunnallisten yhteishankkeiden ja yleensäkin ammattikorkeakoulujen keskinäisen yhteistyön merkitystä. Esimerkkeinä valiokunta korostaa kirjastolaitoksen, FUNET-toiminnan ja virtuaaliammattikorkeakoulun merkitystä. Tällainen verkostotoiminta on niin kansallisten tavoitteiden kuin ammattikorkeakoulujen toiminnan laatutason nostamisen kannalta välttämätöntä. Näistä kehittämistoimista on tarpeen sopia yhteisesti etsien ja luoden kullekin hankkeelle tulosten saavuttamisen kannalta parhaat toimijat. Valiokunta korostaa lakiesityksen 32 §:n 3 momentissa tarkoitettujen yhteishankkeiden valtakunnallista luonnetta ja myös opetusministeriön budjettivaroin hoi-

dettavaa osa- tai kokonaisrahoitusta. Sen vuoksi 2 momenttiin ehdotetaan lisäystä.

4 luvun ja 10 §:n otsikot. Koska lukuun ehdotetaan uutta 14 §:ää, joka koskee ylläpitäjän tehtäviä, luvun otsikko ja sisäistä hallintoa koskevan 10 §:n otsikko muutetaan.

11 §. Lakiehdotuksen 11 §:n mukaan ammattikorkeakoulun hallituksen puheenjohtajana toimii rehtori. Hallituksessa ovat lisäksi edustettuina ryhmittäin ammattikorkeakoulun päätoimiset opettajat, muu päätoiminen henkilöstö ja päätoimiset opiskelijat. Hallitukseen kuuluu lisäksi, sen mukaan kuin ammattikorkeakoulun ylläpitäjä päättää, enintään kolmannes elinkeino- ja muuta työelämää ammattikorkeakoulun toimialalla edustavia henkilöitä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että ammattikorkeakoulun hallitus muodostuu dynaamiseksi ja vahvaksi. Sen vuoksi hallitukseen ehdotetaan kuuluvaksi myös muun johdon sekä elinkeino- ja muuta työelämää edustavia henkilöitä. Elinkeino- ja muun työelämän edustajia voisi kuitenkin olla enintään kolmannes hallituksen koko jäsenmäärästä. Jäsenten valinnasta määrättäisiin ammattikorkeakoulun säännöissä. Tämän vuoksi lakiehdotuksen 11 §:n 1—3 momentti ehdotetaan muutettaviksi.

Pykälän 3 momentin mukaan ammattikorkeakoulun säännöissä määritellään jäsenten valinta. Valiokunta katsoo tarkoituksenmukaiseksi, että ammattikorkeakoulun ylläpitäjä nimittää hallituksen. Tällöin, mikäli esimerkiksi alueellisen tai koulutusaloituksen edustavuuden tai sukupuolten tasa-arvovaatimusten turvaaminen sitä edellyttää, voidaan hallituksen kokoonpanoa parhaiten sovitella.

Hallituksen esityksessä käytetty verbi "asettaa" voisi johtaa valiokunnan käsityksen mukaan liian jäykkään käytäntöön koskien hallituksen kokoonpanoa. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa käytettäväksi termiä "nimittää".

12 §. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella lakiehdotuksen 12 §:n 2 momentin 3) kohtaan on virheellisesti jäänyt maininta ehdotuksen tekemisestä ammattikorkeakoulun ylläpitä-

jälle uutta koulutusohjelmaa koskevasta esityksestä. Koulutusta ja sen kehittämistä koskevat asiat, joihin myös uusi koulutusohjelma luetaan, kuuluvat ammattikorkeakoulun sisäisiin asioihin, kuten 18 §:n 3 momentista ilmenee. Mahdolliset resurssipäätökset uudesta koulutusohjelmasta tekee ylläpitäjä talousarvion yhteydessä ammattikorkeakoulun esityksestä. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa koulutusohjelmaa koskevan maininnan poistamista 3) kohdasta.

Lakiehdotuksen 12 §:n 2 momentin 6) kohdan mukaan ammattikorkeakoulun hallituksen tehtävänä on hyväksyä sisäistä hallintoa koskevat ammattikorkeakoulun säännöt ylläpitäjän hallintosäännön tai vastaavan asiakirjan rajoissa. Säännöksellä tarkoitetaan perustelujen mukaan vain sitä, että ylläpitäjän hallintosääntö tai vastaava asiakirja ja ammattikorkeakoulun säännöt muodostaisivat kokonaisuuden, joka sisältää ylläpitäjän ylläpitäjähallinnon ja ammattikorkeakoulun sisäisen hallinnon tehtäviä koskevat määräykset. Kun säännöksen sanamuodosta voi saada muunkinlaisen käsityksen, ehdotetaan 12 §:n 2 momentin 6) kohta selvennettäväksi ja ylläpitäjän hallintosäännöstä koskeva maininta poistettavaksi.

13 §. Pykälän 2 momentissa säädetään rehtorin valinnasta. Yksityisen ylläpitäjän valintamenettelyn erilaisuudesta johtuen valiokunta on tehnyt täsmennyksen momentin sanamuotoon.

14 §. *Ylläpitäjän tehtävät. (Uusi)* Ammattikorkeakoulun ylläpitäjä päättää eräistä ammattikorkeakoulun sisäisen hallinnon piiriin kuuluvista asioista, jotka ovat luonteeltaan ylläpitäjän intressipiiriin kuuluvia. Näitä asioita ovat 11 §:ssä tarkoitettu hallituksen jäsenten kokonaismäärästä ja eri ryhmiin kuuluvien jäsenten lukumäärästä päättäminen, hallituksen asettaminen sekä rehtorin nimittäminen tai ottaminen ja vararehtoreista päättäminen. Ammattikorkeakoulun ylläpitäjän ja sisäisen hallinnon toimivallanjaon selkeyden vuoksi on laissa tarkoituksenmukaista säätää myös eräistä ammattikorkeakoulun ylläpitäjän toimivaltaan kuuluvista asioista. Näitä asioita ovat ammattikorkeakou-

lun strategisesta kehittämisestä päättäminen, toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä talousarviosta päättäminen, esityksen tekeminen valtioneuvostolle ammattikorkeakoulun koulutustehävän muuttamisesta sekä valtuuskunnan nimitäminen tarvittaessa. Valtuuskunta ei olisi hallintoelin, vaan yhteistyöelin, joka koostuisi esimerkiksi ammattikorkeakoulun toimintapaikkakuntien edustajista. Valtuuskunta olisi lähinnä neuvoa-antava elin, ja sen avulla voitaisiin saada esimerkiksi kuntayhtymän ylläpitämän ammattikorkeakoulun kehittämiseen ja toiminnan tukemiseen monialaista yhteiskunnan eri osaluokkien osaamista. Valiokunta pitää selkeämpänä, että ylläpitäjän edellä mainituista tehtävistä säädetään lakiin erillinen pykälä. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 §, jolloin nykyiset 14—41 §:t siirtyvät 15—42 §:ksi.

16 (15) §. Valiokunta korostaa ammattikorkeakoulujen tavoitteellista ja dynaamista toimintaa työelämän kehitystarpeita ennakoiden sekä alueellista kehitystä voimakkaasti edistäen. Tämä edellyttää hallituksen esityksen perusteissa todetulla tavalla ammattikorkeakoulujen oikeutta "opettaa haluamallaan tavalla sekä sisällöllisesti että menetelmällisesti annettujen säännösten ja määräysten puitteissa". Ammattikorkeakoulujen tulee erityisesti kehittää koko henkilöstön toimintaa ohjaavaa ja ammattitaitoa kehittävää strategista johtamista ja kehitystyötä. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää vahvaa "oppivaa yhteisöä".

17 (16) §. Työpaikalla toteutettavan työharjoittelun ja opinnäytetöiden lisäksi on eräillä koulutusaloilla tarpeellista järjestää osa opetuksesta työpaikalla (esimerkiksi tuotantopainotteinen koulutus). Työpaikalla käytännön työtehtävien muodossa annettavan opetuksen tulisi perustua ammattikorkeakoulun ja työpaikan väliseen kirjalliseen sopimukseen. Valiokunta on lisännyt pykälään säännöksen työpaikalla toteutettavasta koulutuksesta.

19 (18) §. Ammattikorkeakouluissa on nykyisin neuvottelukuntia. Nämä neuvottelukunnat on tavallisesti asetettu joko ammattikorkeakoulun

koulutusala tai koulutusohjelmaa varten, ja niiden tehtävänä on avustaa ammattikorkeakoulua koulutuksen kehittämisessä. Toisaalta joissain ammattikorkeakouluissa voi olla tarvetta joko kapeampialaiselle tai eri koulutusalojen tai -ohjelmien yhteiselle neuvottelukunnalle. Ne ovat luonteeltaan ammattikorkeakoulun ja sen alueen elinkeino- ja työelämän yhteistyöelimiä. Valiokunta pitää näiden neuvottelukuntien työtä merkittävänä, ja sen vuoksi niistä on syytä ottaa maininta myös lakiin. Koulutusohjelmia ja opetussuunnitelmia koskevaan 18 §:ään ehdotetaan lisättäväksi neuvottelukuntia koskeva uusi 4 momentti.

24 (23) §. Hallituksen esityksen mukaan kokopäiväopiskelija voi tekemänsä poissaoloilmoituksen perusteella olla poissa yhteensä kahden lukuvuoden ajan. Tätä aikaa ei lasketa opintojen enimmäisaikaan. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tullut selkeästi esille, että tämä vuonna 2001 lakiin lisätty säännös aiheuttaa vaikeuksia ja rahoitusvajeita ammattikorkeakouluille. Se on myös vastoin sitä yleistä koulutuspoliittista tavoitetta, että opiskeluaikoja yritetään lyhentää.

Tilastokeskuksesta saatujen ennakkotietojen mukaan vuonna 2002 ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa oli 126 800 opiskelijaa. Näistä läsnä olevaksi ilmoittautui runsaat 90 prosenttia ja poissa olevaksi vajaat 10 prosenttia eli 12 400 opiskelijaa. Ensimmäisen vuoden 34 700 opiskelijasta poissa olevaksi ilmoittautui runsaat 15 prosenttia. Kasvua edelliseen vuoteen oli 3 prosenttiyksikköä. Ammattikorkeakoulut ovat kuitenkin valinneet heidän tilalleen uudet opiskelijat. Ensimmäisenä vuonna poissa olevat ovat pääasiassa miehiä. Miehistä lähes 24 prosenttia ilmoittautui poissa olevaksi ja naisista vajaat 9 prosenttia. Ensimmäisen vuoden poissaolot selittyvät todennäköisesti suurelta osin miesten asevelvollisuuden suorittamisella.

Käsitellessään poissaoloaikaa koskevaa hallituksen esitystä sivistysvaliokunta piti aikaa tuolloin melko pitkänä ja totesi siinä olevan vaaroja, jotka nyt ovat toteutumassa. Sen vuoksi valio-

kunta pitää välttämättömänä, että opetusministeriö edelleen seuraa poissaolojen kehitystä. Valiokunnan mielestä ensimmäisen vuoden poissaolojen tulisi perustua painaviin syihin. Tarvittaessa tulee poissaoloaikaa koskevia säännöksiä tarkastella uudelleen.

27 (26) §. Pykälän 3 momentissa säädetään oikeuden hakemisesta ammattikorkeakoulun tutkintolautakunnalta. Ehdotuksessa ei kuitenkaan määritellä tutkintolautakunnan tehtäviä tai kokoonpanoa. Sen vuoksi pykälään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tutkintolautakunnasta.

28 (27) §. Ammattikorkeakoulussa rikkomukseen syyllistynyttä opiskelijaa voidaan 27 §:n nojalla rangaista kurinpidollisesti varoituksella tai erottamalla hänet määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi. Ehdotus on liian avoin. Säännöksen perusteella ei ole ennakoitavissa, millainen rikkomus on sen nojalla rangaistavaa. Myöskään seuraamuksen ankaruutta ei ole säännöksessä mitenkään kytketty rikkomuksen moitittavuuteen. Säännöstä on välttämätöntä näiltä osin täsmentää. Lisäksi pykälään on tarpeen lisätä säännökset opiskelijan kuulemisesta yksilön oikeuksia koskevana ja siitä, kuka ammattikorkeakoulussa päättää kurinpitoseuraamuksista. Sen vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi.

31 (30) §. Pykälään sisältyy viittaus kuntalakiin ja kunnallisen viranhaltijan palvelussuhdeturvasta annettuun lakiin (484/1996). Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi kunnallisesta viranhaltijasta ja laiksi kuntalain muuttamisesta (HE 196/2002 vp), jolla mm. kumottaisiin kunnallisen viranhaltijan palvelussuhdeturvasta annettu laki. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa 1 momenttiin sisältyvän viittauksen kunnallisen viranhaltijan palvelussuhdeturvasta annettuun lakiin muutettavaksi viittaukseksi kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin.

32 (31) §. Hallintovaliokunnan lausuntoon viitaten pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudeksi 2

momentiksi erehdyksessä pois jäänyt perustamiskustannuksia koskeva säännös.

34 (33) §. Pykälään ehdotetaan sanallista täsmennystä.

40 (39) §. Pykäläehdotuksen mukaan ammattikorkeakoulun hallituksella ja rehtorilla on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että 39 §:ssä ehdotettu säännös on väljyydessään vastoin perustuslakivaliokunnan käytäntöä henkilötietojen suojasta. Ammattikorkeakoululla on ehdotuksen perusteella erittelemätön ja laaja-alainen oikeus saada kaikenlaisia salassa pidettäviä tietoja valtion ja kunnan kaikilta viranomaisilta. Säännöksestä ei ilmene, missä tarkoituksessa tietojen saaminen voisi olla ammattikorkeakoulun tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä tai edes tarpeen. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä vain, jos sääntelyä täsmennetään olennaisesti tai pykälä poistetaan laista.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ammattikorkeakoulut tarvitsevat koulutuksen suunnittelua, järjestämistä ja kehittämistä varten tietoja mm. oman alueensa elinkeino- ja työelämästä ja niiden edellyttämistä koulutustarpeista, oman alueensa väestöstä sekä tietoja muusta alueella annettavasta koulutuksesta. Opetusministeriön mukaan säännös siirrettiin lakiehdotukseen voimassa olevasta laista siinä muodossa, jonka se sai julkisuuslainsäädännön hyväksymisen yhteydessä. Nyt puheena olevien tietojen luonne huomioon ottaen viittaussäännös julkisuuslain salassapitovelvollisuutta koskeviin säännöksiin on katsottava tarpeettomaksi. Aiemmin säännöstä sovellettiin myös opiskelijavalintatietoihin, joissa voi olla myös arkaluontoista tietoa. Nykyisin opiskelijavalintoja kuitenkin koskee opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annettu laki (1058/1998).

Tietojensaantioikeutta ei ole myöskään tarkoituksenmukaista rajoittaa koskemaan ammattikorkeakoulun hallitusta ja rehtoria, vaan se voisi olla ammattikorkeakoululla yleensä julkista tehtävää hoitavana laitoksena.

Opetusministeriön on tarpeen hankkia koulutuspolitiikan kehittämisen ja toteuttamisen kannalta tarpeellista tietoa ammattikorkeakouluista. Tällaista tietoa on koottu muun muassa ammattikorkeakouluissa opiskelevien opintojen keskeyttämisistä ja ammattikorkeakouluista valmistuneiden työllistymisestä. Nykyisin tiedot kootaan ammattikorkeakoulujen tietokantaan (AMKOTA). Valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 2 momentin, jolla opetusministeriön tietojensaantioikeus sisällytetään lakiin.

Jotta säännös olisi myös perustuslain kannalta riittävän tarkkarajainen ja täsmällinen, valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttia täsmennettäväksi.

41 (40) §. Toimilupa ammattikorkeakoulun ylläpitämiseen voidaan ehdotuksen mukaan myöntää myös yksityiselle yhteisölle tai säätiölle. Pykälän säännös hallintomenettelylain noudattamisesta on sen vuoksi perustuslain 124 §:n takia tarpeen. Samasta syystä lakiin on lisättävä säännökset, joiden perusteella ammattikorkeakoulussa noudatetaan tiedoksiannosta hallintoasioissa ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuja lakeja. Lakiehdotuksen 41 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi ja pykälän otsikko muutettavaksi.

43 (42) §. Hallituksen esityksen mukaan ammattikorkeakoulussa on opiskelijakunta, johon kuuluvat ammattikorkeakoulun päätoimiset opiskelijat. Ehdotus perustuu opiskelijakunnan pakkojäsenyyteen. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan arvioinut säännöstä perustuslaisen turvattun yhdistymisvapauden kannalta. Valiokunnan lausunnon perusteluissa esitetyillä perusteilla perustuslakivaliokunta on katsonut, että säännös on vastoin perustuslain 13 §:ssä turvattua yhdistymisvapautta.

Sääntelyä on sen vuoksi tarkistettava, jotta lakiehdotus voidaan tältä osin käsitellä tavallisen

lain säätämisyjärjestyksessä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa opiskelijakuntaa koskevan 43 §:n (HE:n 42 §) poistamista lakiehdotuksesta.

Sivistysvaliokunta painottaa sitä, että ammattikorkeakoulujen nykyiset opiskelijajyhdistykset ja ammattikorkeakoulut ovat yhdessä kehittäneet opiskelijajyhdistystoimintaa ja pääosin on ammattikorkeakouluissa saavutettu tehokas ja toimiva opiskelijajyhdistysverkosto. Opiskelijajyhdistykset ovat tärkeä osa ammattikorkeakoulu yhteisöä, ja ne voivat osaltaan olla kehittämissä ammattikorkeakoulujen toimintaa. Valiokunta painottaa myös sitä, että opiskelijakunnat toimivat jäsentensä yhdyssiteenä ja edunvalvojana ja edistävät opiskelijoiden yhteiskunnallisia ja sosiaalisia pyrkimyksiä. Ammattikorkeakoulun opiskelijoilla on hallituksen esityksen mukaan myös huomattava osuus ammattikorkeakoulun sisäisessä hallinnossa. Eräät opiskelijajyhdistykset ovat mukana myös opiskelija-asuntolatoiminnassa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sosiaalipolitiikka ja koulutuspolitiikka ovat ammattikorkeakouluopiskelijoiden edunvalvonnassa tärkeimmät osa-alueet. Edellä mainituilla osa-alueilla tehdään sekä paljon edunvalvontatyötä että aktiivista ammattikorkeakoulutuksen kehittämistyötä. Edunvalvonta ei pelkästään liity koulutuksen kehittämiseen vaan myös koulutuksen aikana tapahtuviin opiskelijoiden elämäntilanteen muutoksiin. Opiskelijajyhdistykset edustavat opiskelijoita ammattikorkeakoulun hallinnon eri elimissä sekä eri työryhmissä – niissä työryhmissä ja päätöksentekoeleimissä, joihin opiskelijat on jo nykyisin vapaaehtoisesti otettu mukaan. Opiskelijajyhdistykset osallistuvat yhteiskunnalliseen keskusteluun opiskelijaedunvalvonnallisissa kysymyksissä. Opiskelijatoiminta tarjoaa myös mahdollisuuden tutustua ja osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien rooli julkisoikeudellisten tehtävien hoitajina selvitetään ja vahvistetaan. Hallituksen tulee huolehtia siitä, että korkeakoulusektorilla opiskelevat ovat yhdenvertaisessa asemassa sen suhteen, miten opiskelijoiden etuja valvovien ja jäsentensä yh-

dyssiteenä toimivien tahojen jäsenyys määräytyy.

Sivistysvaliokunnan periaatteellinen näkemys on vahva opiskelijakunta, jolla on julkisoikeudellisia tehtäviä. Perustuslakivaliokunnan kanta estää kuitenkin tällaisen, hallituksen esityksen mukaisen lain säätämisen tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että ammattikorkeakoulujen opiskelijatoiminnan rahoitus pyritään turvaamaan pikaisesti ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistamisen yhteydessä.

Edellä todetun perusteella valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi 3 lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotukset 2, 3 ja 4*).

43 §. Pykälässä säädetään muusta noudatettavasta lainsäädännöstä. Säännöksen mukaan ylläpitäjästä riippuen ammattikorkeakoulun ylläpitäjän toimivaltaan kuuluvissa asioissa noudatetaan kuntalain, osakeyhtiölain tai säätiölain säännöksiä. Valiokunta on tehnyt sanallisen täsmennyksen pykälään.

45 §. Lakiehdotuksen 45 §:ssä säädetään lain voimaantulosta ja eräistä siirtymäkaupana noudatettavista menettelytavoista. Pykälän 3 momentissa olevat virheelliset pykäläviittaukset ehdotetaan korjattaviksi ja samalla pykälän 1 momentti ehdotetaan säännösteknisistä syistä jaettavaksi kahteen momenttiin.

2. Laki ammatillisesta opettajankoulutuksesta

2, 5 ja 6 §. Valiokunta pitää välttämättömänä, että ammatillisessa opettajankoulutuksessa ammatilliset opettajakorkeakoulut voivat jatkaa toimintaansa niin, että ne säilytetään ammatillisina opettajakorkeakouluina. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa muutosta 2, 5 ja 6 §:ään.

10 §. Opettajankoulutuksessa olevien opiskeluaikaan liittyvät, nykyisin asetuksessa olevat säännökset koskevat yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia, joista tulee perustuslain mukaan sää-

tää lailla. Valiokunta ehdottaa nämä lakiehdotuksesta pois jääneet säännökset lisättäviksi lakiehdotuksen 4 lukuun lisättävään uuteen 10 §:ään, jolloin lakiehdotuksen 10—14 § siirtyvät 11—15 §:ksi.

Aloitteet

Valiokunta ehdottaa aloitteet hylättäviksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset),

että lakialoite LA 161/2002 vp hylätään,

että toimenpidealoitteet TPA 115/2000 vp ja TPA 125/2002 vp hylätään ja

että hyväksytään neljä lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Ammattikorkeakoululaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan *opetusministeriön toimialaan kuuluviin ammattikorkeakouluihin (poist.).*

2 ja 3 §
(Kuten HE)

4 §

Ammattikorkeakoulujen tehtävät

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä

tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asian-
tuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä.

Ammattikorkeakoulut antavat ja kehittävät aikuiskoulutusta työelämäosaamisen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. (Uusi)

(3 mom. kuten HE:n 2 mom.)

5 §
(Kuten HE)

2 luku

Ammattikorkeakoulun ylläpitäminen

6 §

Ammattikorkeakoulun toimilupa

(1 mom. kuten HE)

Toimiluvan saajalla on oikeus ylläpitää ammattikorkeakoulua, jossa annetaan ammattikorkeakouluopetusta toimiluvassa määrätyn koulutustehtävän mukaisesti. Toimiluvassa voidaan ammattikorkeakoululle määrätä myös *sen tehtäviin kohdistuvia* kehittämis- ja muita velvoitteita.

(3 mom. kuten HE)

7 §

(Kuten HE)

3 luku

Toiminnan ohjaus ja arviointi

8 §

Tavoitteiden asettaminen

(1 mom. kuten HE)

Opetusministeriö ja ammattikorkeakoulun ylläpitäjä yhdessä ammattikorkeakoulun kanssa sopivat määrävuosiksi kerrallaan ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista, kansallisen korkeakoulupolitiikan kannalta keskeisistä tavoitteista ja niiden seurannasta *sekä keskeisistä valtakunnallisista kehittämishankkeista*.

(3 mom. kuten HE)

9 §

(Kuten HE)

4 luku

Ammattikorkeakoulun (poist.) hallinto

10 §

Sisäiset hallintoelimet

(Kuten HE)

11 §

Hallitus

Hallituksen puheenjohtajana toimii rehtori. Hallituksessa ovat lisäksi edustettuina (poist.) ammattikorkeakoulun *muu johto*, päätoimiset opettajat, muu päätoiminen henkilöstö ja päätoimiset opiskelijat *sekä elinkeino- ja muun työelämän edustajat*.

Kustakin 1 momentissa tarkoitettusta ryhmästä tulee jäseniä olla vähemmän kuin puolet hallituksen koko jäsenmäärästä, *kuitenkin niin, että elinkeino- ja muuta työelämää edustavia jäseniä voi olla enintään kolmannes hallituksen koko jäsenmäärästä*. Hallituksen jäsenillä voi olla varajäseniä.

Hallituksen jäsenten kokonaismäärästä ja 1 momentissa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvien jäsenten lukumäärästä päättää ammattikorkeakoulun ylläpitäjä (poist.). *Jäsenten* valinnasta määrätään ammattikorkeakoulun säännöissä. (Poist.)

Hallituksen *nimittää* ammattikorkeakoulun ylläpitäjä.

12 §

Hallituksen tehtävät

(1 mom. kuten HE)

Lisäksi hallituksen tehtävänä on:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) tehdä ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle ehdotus koulutustehtävän muuttamista (poist.) koskevasta esityksestä;

(4 ja 5 kohta kuten HE)

6) hyväksyä sisäistä hallintoa koskevat ammattikorkeakoulun säännöt (poist.); sekä

(7 kohta kuten HE)

13 §

Rehtori ja vararehtori

(1 mom. kuten HE)

Rehtorin nimittää *tai ottaa* ammattikorkeakoulun ylläpitäjä.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

14 § (Uusi)

Ylläpitäjän tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, ammattikorkeakoulun ylläpitäjän tehtävänä on:

1) päättää ammattikorkeakoulun strategisesta kehittämisestä;

2) päättää ammattikorkeakoulun toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä talousarviosta;

3) tehdä valtioneuvostolle esitys ammattikorkeakoulun koulutustehtävän muuttamisesta; sekä

4) nimittää tarvittaessa ammattikorkeakoululle valtuuskunta.

5 luku

Opetus ja tutkinnot

15 (14) §
(Kuten HE)

16 (15) §

Ammattikorkeakoulussa järjestettävän opetuksen ja tutkimuksen vapaus

Ammattikorkeakoululla on 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä suoritettaessa opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Opetuksessa on kuitenkin noudatettava koulutuksen ja opetuksen järjestämisestä annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

(2 mom. kuten HE)

17 (16) §

Ammattikorkeakoulussa annettava opetus

Ammattikorkeakoulussa annetaan sille määrätyn koulutustehtävän rajoissa korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta, ammatillisia erikoistumisopintoja ja muuta aikuiskoulutusta sekä avointa ammattikorkeakouluopetusta. *Osa tutkintotavoitteisesta opetuksesta voidaan järjestää työpaikoilla.*

18 (17) §
(Kuten HE)

19 (18) §

Koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat

(1—3 mom. kuten HE)

Ammattikorkeakoulussa voi olla koulutuksen kehittämistä varten neuvottelukuntia. (Uusi)

6 luku

Opiskelijat

20—26 (19—25) §
(Kuten HE)

27 (26) §

Opintosuoritusten arvioinnin oikaiseminen

(1—3 mom. kuten HE)

Tutkintolautakunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (Uusi)

28 (27) §

Opiskelijan kurinpito

Opiskelijaa, joka on ammattikorkeakoulussa syyllistynyt *vilppiin tai muutoin rikkonut ammattikorkeakoulun järjestystä*, voidaan kurinpäällisesti rangaista *rikkomuksen vakavuudesta riippuen* varoituksella tai erottamalla hänet määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi. *Ennen*

asian ratkaisemista opiskelijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. (Poist.)

Opiskelijalle annettavasta varoituksesta päättää rehtori ja opiskelijan erottamisesta määrääjäksi ammattikorkeakoulun hallitus. (Uusi)

7 luku

Opettajat ja muu henkilöstö

29 ja 30 (28 ja 29) §
(Kuten HE)

31 (30) §

Kunnallisen ja yksityisen ammattikorkeakoulun henkilöstön asema

Kunnallisen ammattikorkeakoulun virkoihin, niiden haltijoihin ja väliaikaisiin hoitajiin noudatetaan, mitä kuntalaissa (365/1995) ja *kunnallisesta viranhaltijasta* annetussa laissa (/2003) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

(2 mom. kuten HE)

8 luku

Rahoitus

32 (31) §

Perusrahoitus

(1 mom. kuten HE)

Ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle myönnetään ammattikorkeakoulun perustamishanketta varten valtionosuutta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. (Uusi)

33 (32) §
(Kuten HE)

34 (33) §

Ammatillisen opettajankoulutuksen rahoitus

Opetusministeriö myöntää ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille *amatillista* opettajankoulutusta varten valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään.

35—37 (34—36) §
(Kuten HE)

9 luku

Erinäiset säännökset

38 ja 39 (37 ja 38) §
(Kuten HE)

40 (39) §

Tietojensaantioikeus

Ammattikorkeakoululla on tehtäviään hoidaessaan oikeus saada valtion ja kunnan viranomaiselta koulutuksen suunnittelun ja järjestämisen kannalta tarpeelliset tilastotiedot ja muut vastaavat tiedot.

Ammattikorkeakoulun tulee pyynnöstä toimittaa opetusministeriölle sen määräämät koulutuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin ja seurannan edellyttämät tiedot. (Uusi)

41 (40) §

Eräiden hallintoasian käsittelyä koskevien säännösten soveltaminen

Käsiteltäessä tässä laissa tarkoitettua hallintoasiaa ammattikorkeakoulussa noudatetaan, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), *viranomaisen toiminnan julkisuudesta* annetussa laissa (621/1999) ja *tiedoksiannosta hallintoasioissa* annetussa laissa (/) säädetään.

42 (41) §
(Kuten HE)

43(42) §
(Poist.)

43 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Ammattikorkeakoulun ylläpitäjän toimivaltaan kuuluvissa asioissa noudatetaan, mitä kuntalaissa, osakeyhtiölaissa (734/1978) tai säätiölaissa (109/1930) säädetään.

44 §
(Kuten HE)

10 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

45 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2003. (Poist.)

Tällä lailla kumotaan: (Uusi)

(1 ja 2 kohta kuten HE:n 1 momentin 1 ja 2 kohta)

(3 mom. kuten HE:n 2 mom.)

Lain 11 §:ssä tarkoitettua hallitusta ensimmäistä kertaa asetettaessa ja valittaessa 11 §:n 1 momentissa *tarkoitettuja päätoimisia opettajia, muuta päätoimista henkilöstöä ja päätoimisia opiskelijoita edustavien* jäsenten valinnat tehdään ammattikorkeakoulun rehtorin koolle kutsumissa eri ryhmien kokouksissa.

(5 mom. kuten HE:n 4 mom.)

2.

Laki

ammattillisesta opettajankoulutuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §
(Kuten HE)

2 §

Ammatillisen opettajankoulutuksen järjestäminen

Valtioneuvosto voi *hakemuksesta myöntää* ammattikorkeakoulun *ylläpitäjälle* (poist.)

oikeuden järjestää ammatillista opettajankoulutusta.

Ammatillinen opettajankoulutus järjestetään *ammattikorkeakoulun yhteydessä toimivassa ammatillisessa opettajakorkeakoulussa* sen mukaan kuin toimiluvassa opettajankoulutustehtävistä määrätään. Toimiluvassa voidaan ammatikorkeakoululle määrätä myös opettajankoulutukseen kohdistuvia kehittämis- ja muita velvoitteita.

(3 mom. kuten HE)

3 ja 4 §
(Kuten HE)

2 luku

Opettajankoulutuksen hallinto

5 §

Hallintoelimet

Opettajankoulutuksen hallintoa varten *ammattillisessa opettajakorkeakoulussa* on johtaja ja opettajankoulutusneuvosto.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

3 luku

Opetus ja opinnot

6 §

Opintojen perusteet ja opetussuunnitelma

(1 mom. kuten HE)

Ammatillinen opettajakorkeakoulu päättää opettajankoulutusohjelman opetussuunnitelmas-
ta sen mukaan kuin tutkintosäännössä määrää-
tään.

4 luku

Opiskelijat

7—9 §

(Kuten HE)

10 § (Uusi)

Opiskeluaika

Opinnot on suoritettava viimeistään vuotta niiden laajuutta pitävässä ajassa, jollei ammattikorkeakoulu erityisestä syystä myönnä opiskelijalle tästä poikkeusta.

*Osa-aikaisesti suoritettaviksi tarkoitetut opettajankoulutusopinnot on suoritettava kol-
messa vuodessa.*

5 luku

Opettajat

11 (10) §

Opettajat

*Ammatillisessa opettajakorkeakoulussa on johtajan virka tai toimi sekä yliopettajan ja leh-
torin virkoja tai toimia.*

12 (11) §

(Kuten HE)

6 luku

Erinäiset säännökset ja voimaantulo

13—15 (12—14) §

(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää hallituksen ryhty-
vän toimenpiteisiin ammattikorkeakou-
lujen rahoitusjärjestelmän uudistami-
seksi nykyistä kannustavammaksi niin,
että ammattikorkeakoulujen mahdolli-
suudet kehittyä korkeakoulutasoista
opetustehtävää hoitaviksi turvataan ja
että ne siten voivat menestyksellisesti
hoitaa myös kansallista ja alueellista
innovaatiotehtäväänsä.*

2. *Eduskunta edellyttää hallituksen huo-
lehtivan siitä, että ammattikorkeakoulu-
jen opiskelijakuntien toiminnalle turva-
taan taloudelliset resurssit suuntaamal-
la opiskelijakunnille rahoitusta osana
ammattikorkeakoulujen rahoitusta.*

3. *Eduskunta edellyttää hallituksen huo-
lehtivan siitä, että ammattikorkeakoulu-
opiskelijoille turvataan terveydenhuol-
topalvelut opiskelupaikkakunnalla.*

4. *Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien asemaa koskeva hallituksen esitys annetaan pikaisesti*

niin, että ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien asema nostetaan yliopistojen ylioppilaskuntien tasolle.

Helsingissä 13 päivänä helmikuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Suvi Lindén /kok	Margareta Pietikäinen /r
vpj.	Jukka Gustafsson /sd	Osmo Puhakka /kesk (osittain)
jäs.	Tapio Karjalainen /sd (osittain)	Leena Rauhala /kd
	Tanja Karpela /kesk	Säde Tahvanainen /sd
	Jyrki Katainen /kok (osittain)	Ilkka Taipale /sd (osittain)
	Inkeri Kerola /kesk (osittain)	Irja Tulonen /kok (osittain)
	Timo E. Korva /kesk	Unto Valpas /vas
	Irina Krohn /vihr (osittain)	Pia Viitanen /sd (osittain)
	Markku Markkula /kok	vjäs. Lauri Oinonen /kesk (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallitus esittää ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnille ylioppilaskuntiin rinnastettavaa asemaa ja ammattikorkeakouluopiskelijoille automaatiojäsenyyttä. Esitys on perusteltu ja vahvistaisi korkeakouluopiskelijoiden yhdenvertaisuutta sekä antaisi ammattikorkeakoulujen oppilaskunnille julkisoikeudellisen aseman. Sen vuoksi ehdotamme, että eduskunta pysyy hallituksen esityksen HE 206/2002 vp mukaisella kannalla ja asian käsittely hoidetaan perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Tällä tavoin opiskelijoiden automaatiojäsenyys tulee parhaiten turvattua ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat tulevat tasavertaiseen asemaan yliopisto-opiskelijoiden kanssa.

Ehdotus

Edellä mainitun perusteella esitämme,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisina paitsi että 1. lakiehdotukseen lisätään 43 §, joka hyväksytään hallituksen esityksessä olevan 1. lakiehdotuksen 42 §:n mukaisena ja

että 1. lakiehdotuksen johtolause hyväksytään näin kuuluvana:

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, säädetään:

Helsingissä 13 päivänä helmikuuta 2003

Unto Valpas /vas
Tapio Karjalainen /sd

Säde Tahvanainen /sd
Pia Viitanen /sd

SiVM 19/2002 vp — HE 206/2002 vp